

విస్తృతముగా ఖిలాఫత్ బాధ్యతల పట్ల ఖిలాఫత్ కు గట్టి సహాయకులై తమ బాధ్యతలను నిర్వర్తించునని ప్రతి పదవిదారునితో ఆశించబడును. మనపై నున్న హక్కులన్నియు న్యాయములు. మనపై నున్న కర్తవ్యములన్నియు కూడ న్యాయములు. మనము అల్లాహ్ తాలా శుభములకు వారసులు కాదలచినచో వీటిని చెల్లించుట అనివార్యము.

(ఖుత్బా జుమా సారాంశము హుజూరె అన్వర్ దివి: 03.07.2015)

తషహూద్, తఅవ్వుజ్, సూరా ఫాతిహా పరనానంతరము హుజూరె అన్వర్ అయ్యదహుల్లాహు తాలా ఇల్లనిరి. అల్లాహ్ తాలా పవిత్ర ఖురాన్ లో ఆదేశించిన ఆదేశములను గుర్తుంచుకొనుట, వాటిని స్మరించుకొనుట, గుర్తు చేయవలసిన బాధ్యత గల వారు ఇతరులకు కూడ గుర్తు చేయుట, విశ్వాసుల జమాఅత్ కర్తవ్యము. ఇందులో మనలోని మురబ్బీలు లేదా పదవిదారులైనవారందరున్నారు. అల్లాహ్ తాలా కృపానుసారము జమాఅత్ వ్యవస్థలో కేంద్ర వ్యవస్థతో పాటు ఉపశాఖల వ్యవస్థ కూడ గలదు. అనంతరం జమాఅత్ వ్యవస్థలో కూడ, ఉపశాఖల వ్యవస్థలో కూడ జాతీయ స్థాయి నుండి ప్రాంతీయ, వీధి స్థాయి వరకు పదవిదారులున్నారు. విస్తృతముగా ఖిలాఫత్ బాధ్యతల పట్ల ఖిలాఫత్ కు గట్టి సహాయకులై తమ బాధ్యతలను నిర్వర్తించునని ప్రతి పదవిదారునితో ఆశించబడును. ఈ విషయమును మురబ్బీలు, పదవిదారులందరు అర్థము చేసుకొన్నచో జమాఅత్ లో ఒక విప్లవాత్మక మార్పు సంభవించవచ్చును. అల్లాహ్ తాలా ఆదేశములను గుర్తు చేయించుట, లేదా అల్లాహ్ తాలా నాకు పాక్షికముగా, పూర్తిగా జీవితమును అంకితము చేయు అనుగ్రహము కలిగించి జమాఅత్ సేవ అవకాశము ప్రసాదించినందున మొట్టమొదటగా నేనెంత వరకు అల్లాహ్ తాలా ఆదేశములను పాటించుటకు కృషి చేయుచున్నాను, తద్వారా నేను ఇతరులకు ఆయా ఆదేశములను గుర్తు చేయించగల వాడనైదునని నన్ను పరిశీలించుకోవలెనను భావము ఏర్పడవలెను. నేను కేవలము ఇతరులకు గుర్తు చేయించుచున్నాను, కాని నా ఆచరణ అందుకు విరుద్ధముగా యుండి లేదా దూరముండినచో చాలా భయంకరమైన స్థితి. చాలా పశ్చత్తాపము అవసరముండును. సాధారణముగా పశ్చత్తాపము చేయుచుండవలెను, కాని ఈ విషయము పట్ల మరింత పశ్చత్తాపము అవసరముండును. ఉపదేశించుట నా కార్తవ్యము కాదని మనలోని ఏ పదవిదారుడు భావించకూడదని ఇచట నేను స్పష్టము చేయదలచితిని. ప్రతి కార్యదర్శి, అతడు అతిథ్య కార్యదర్శి అయినను లేదా ఉపశాఖలలో ప్రజా సేవా కార్యదర్శి అయినను లేదా ఆటల పర్యవేక్షకుడైనను అతడు ఏ విధముగానైనను సేవ చేయుచున్నచో తమ ఆదర్శములను నెలకొల్పుట తప్పనిసరి. ఇది జరిగినచో మస్జిదులలో నమాజుల హాజరు అయినను లేదా ఇతర త్యాగములు లేదా ప్రజా హక్కుల విషయమైనను, అల్లాహ్ తాలా కృపానుసారము జమాఅత్ లోని 50% సభ్యులు అల్లాహ్ తాలా ఆదేశములను పాటించువారగుదురు. ప్రతి స్థాయిలో సేవ చేయుచున్న వ్యక్తి నేనెంత వరకు ఈ ఆదేశములను పాటించుచున్నాని ఆత్మ పరిశీలన చేసుకోవలెను వీటిని స్మరించుకొంటూ తమ స్థితిని మెరుగుపరచుకుంటూ ఇతరులకు చూపవలెను. నేను నాలో పవిత్ర మార్పులు చేసుకొనుటకు హజ్రత్ మసీద్ మౌవూద్ అలైహిస్సలాం బైఅత్ చేసినానని ప్రకటించుకొను ప్రతి అహ్మది అల్లాహ్ తాలా ఆదేశములను చూచుచు, గుర్తు చేసుకొంటూ, స్మరించుకొనుట కర్తవ్యముగా భావించవలెను. మనము ఇటుల చేయడం మొదలు పెట్టినచో ఒక గొప్ప విప్లవమును సృష్టించగలము. స్వీయ సవరణయే కాక

ప్రపంచానికి నిజమైన సద్గుణముల ప్రమాణములను చూపవచ్చును. కనుక ఇటు వైపు ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించాలను. అల్లాహ్ తాలా ఆదేశములను వెతికి వెతికి వాటిని పాటించవలెను.

ఒక విశ్వాసి విశిష్టతలు కావలెనను కొన్ని విషయములను నేను గత ఖుత్బాలో ప్రస్తావించియుంటిని. నేడు కూడ నేను కొన్ని విషయములను ప్రవేశపెట్టెదను. దాసుల సంస్కరణకు రమజాన్ మాసము ఒక పెద్ద కారణమగును. ఈ మాసము ఒక వైపు మనకు మన ఆరాధనల వైపు శ్రద్ధ కలిగించుచు మన బలహీనతలను కూడ గుర్తు చేయుచు వాటిని దూరము చేసుకొనుటకు కూడ ఈ మాసము కారణమగును. కనుక ఈ మాసములో మనము మన బలహీనతలను గుర్తించుచు, అల్లాహ్ తాలా ఆదేశములను స్మరించుకొనుచు, తమ సంస్కరణ చేసుకోవలెను. హజ్రత్ మసీహ్ మౌవూద్ అలైహిస్సలాతు వస్సలాంను విశ్వసించువారి ప్రమాణములు చాలా ఉన్నతమై, గొప్ప స్థాయి కలిగియుండవలెను. సరియైన కారణము లేనిదే ఉపవాసములను కూడ విడిచిపెట్టకూడదు. రమజాన్ ఉద్దేశమైన ఆరాధనను కూడ ఉత్తమ రీతిలో నిర్వర్తించుటకు కృషి చేయవలెను. ఇదే విధముగా రమజాన్లో పవిత్ర ఖురాన్ అధికముగా పఠించుట కూడ (దైవ ప్రవక్త) పద్ధతే. ప్రతి ఒక్కరు పవిత్ర ఖురాన్ పఠనము వైపు ప్రత్యేకముగా శ్రద్ధ వహించవలెను. అందులోని ఆదేశములను అన్వేషించుచు తమపై అన్వయించుకోవలసిన అవసరముంది. ప్రతి ఒక్కరు పవిత్ర ఖురాన్ పఠనము వైపు ప్రత్యేకముగా శ్రద్ధ వహించవలెను. నమాజ్, ఆరాధన సాధారణముగా ప్రతి విశ్వాసి కర్తవ్యమని నేను చెప్పినాను. కాని రమజాన్లో ఆయా ఆరాధనల, నమాజులలో మరింత అందము పుట్టించుటకు ప్రయత్నించవలెను. ఇదే విధముగా అధికాధికముగా తమ నాలుకలను దైవ స్మరణతో తడి చేసుకొంటుండవలెను.

అల్లాహ్ తాలా చూపు మన హృదయముల లోతుల వరకు గలదని గుర్తుంచుకోవలెను. అతడు మన ఉద్దేశమును ఎరుగును. మన కర్మలను మన ఉద్దేశముల ప్రకారము చూడును. అల్లాహ్ తాలా భీతిని ఏర్పరచుకు ఉద్దేశముతో మస్జిదులను ఆవాసపరచుచు ఆరాధనల వైపు దృష్టి సారించవలెను. తర్వాత ఈ మాస ఆరాధనలవ జీవిత భాగములుగా చేసుకొనుటకు ప్రయత్నించవలెను. తహజ్జుద్ అలవాటు పడినచో లేదా పగలు అదనపు నమాజులు సలుపుచు అలవాటు పడినచో ఈ అలవాటును శాశ్వతముగా అవలంబించుటకు కృషి చేయవలెను. అల్లాహ్ తాలా పవిత్ర ఖురాన్లో ఇట్లు నుడివెను. **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَخَلَقَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ فَاعْلَمُ بِكُمْ لَيْسَ لَكُمْ إِلَهٌ غَيْرُهُ** (అల్బఖరహ్ : 22) ఓ ప్రజలారా! మీరు దైవభీతి పొందుటకు మిమ్ములను, మీ కంటే పూర్వము యున్న వారిని పుట్టించిన వానిని మీరు ఆరాధింపుము. హజ్రత్ మసీహ్ మౌవూద్ అలైహిస్సలాం ఈ విషయము పట్ల ఒక చోట ఇట్లనిరి. ఓ ప్రజలారా! మిమ్ములను పుట్టించిన వానిని మీరు ఆరాధింపుము. మిమ్ములను పుట్టించినవాడే ఆరాధనకు అర్హుడు. అనగా సజీవముగా నుండువాడు అతడే, అతనినే ఆరాధించుము. అల్లాహ్ తాలాతో ప్రత్యేక సంబంధము కలిగి యుండుట, ఇతర వస్తువులను అతనికి ఎదురుగా శూన్యముగా భావించుటయే విశ్వాసము. విద్యా, విశ్వాసపరమైన ఆలోచనకు వచ్చినచో మనలను పుట్టించినవాడే అల్లాహ్ అని మనకు తెలుసు. అల్లాహ్ యే సదా యుండువాడు, జీవించు దేవుడు. దుఆలను వినును, అందుకే అతనినే ప్రేమించవలెను. అయినను అల్లాహ్ తాలాతో ఏర్పరచుకోవలసినంత వరకు మనలోని అధికులు ఏర్పరచుకోరు. ఇతర ప్రతి సంబంధమును ఆ సంబంధము శూన్యముగా చేయవలెను. రమజాన్లో ఒక వాతావరణ ప్రభావములో ఇటువైపు అడుగులు పడడం మొదలగును. కాని రమజాన్ తర్వాత అధికులతో జరుగునదేమనగా ఈ అడుగులు క్రమేణ పూర్తిగా నిలిచిపోవును.

అల్లాహ్ తాలా తప్ప ప్రతి వస్తువు నిర్లక్ష్యమని మన ఆచరణతో నిరూపించవలసిన అవసరమున్నది. ఈ విషయమును అర్థము చేసుకొనుటకు మనస్ఫూర్తిగా దైవ భీతి అవసరముండును. మీ హృదయములలో దైవభీతి కలుగుటకు మీరు అల్లాహ్ తాలాను ఆరాధించమని అల్లాహ్ తాలా ఈ సూక్తిలో సూచించెను. కేవలము అల్లాహ్ తాలాను గుర్తించుటయే ఆరాధన ఉద్దేశము కాదు. వాస్తవానికి దైవభీతి కలిగించుకొని ఆధ్యాత్మిక గొప్ప స్థాయిని పొందుట, అల్లాహ్ తాలా లక్షణముల భావమును తెలుసుకొనుట, లక్షణముల భావము తెలిసినప్పుడే ప్రతి వస్తువు దానికి ఎదురుగా శూన్యము, నిర్లక్ష్యముగా కనిపించును. మనము మన పోషకుని భావము తెలుసుకొని అతని లక్షణముతో ఆధ్యాత్మికముగా ప్రయోజనము పొందినప్పుడే దైవభీతిలో ముందుకు వెళ్లగలము. దైవభీతిలో ముందుకు వెళ్లినప్పుడు మన ఆరాధనలు రమజాన్ వరకు మాత్రమే పరిమితమై యుండక సంవత్సరం పొడుగునా, జీవితాంతం కొనసాగును. ఈ ఆలోచనతో మనము మన ఆరాధనల వైపు దృష్టి సారించవలసిన అవసరమున్నది. హజ్రత్ మసీహ్ మౌవూద్ అలైహిస్సలాం ఒక చోట ఇట్లనిరి. అసలు విషయమేమనగా మానవున్ని పుట్టించు ముఖ్య ఉద్దేశము, కారణము ఇదే. మరో చోట **వహా ఖలక్లల్ జిన్న వల్ ఇన్న ఇల్లా ఖయాబుదూన్** అనెను. అనగా ఒక వ్యవసాయదారుడు భూమిని శుభ్రముగా చేసినట్లు మానవుడు అలసత్వము, తొంటరితనమును దూరము చేసినప్పుడు దానిని ఆరాధన అని అనవచ్చును. కనుక అల్లాహ్ తాలా శుభములను పొందుటకు, ఆధ్యాత్మిక ప్రగతిని సాధించుటకు అనుక్షణం జాగరూకులుగా యుండుచు మన ఆరాధనలను పర్యవేక్షించుచు, రక్షించుకోవలసిన అవసరముంది. అల్లాహ్ తాలా మరో ఆదేశము మన కొరకు ఇట్లు గలదు. **యా అయ్యుహల్లాజీన్ ఆమనూ లా తఖానుల్లాహి వర్తసూల వతఖానూ అమానాతికుమీ వ అన్తిమీ తాలమాన్** అనగా ఓక విశ్వాసులారా! అల్లాహ్ తాలా, అతని ప్రవక్త పట్ల అన్యాయముగా వ్యవహరించకుము. లేనిచో మీరు మీ పట్ల కూడ అన్యాయముగా వ్యవహరించువారగుదురు. ఇది అతి శ్రద్ధ వహించదగ, ముఖ్యమైన ఆదేశము. అన్యాయము కేవలము పెద్ద పెద్ద విషయములు లేదా కార్యములలోనే కాదు, చిన్న చిన్న విషయములు, కార్యముల నుండి పెద్ద పెద్ద విషయములు, కార్యముల వరకుండును. ఒక పవిత్ర జమాఅత్ స్థాపించుటకు వచ్చిన హజ్రత్ మసీహ్ మౌవూద్ అలైహిస్సలాం తమ బైఅత్ నిబంధనలలోని రెండవ నిబంధనలో ప్రత్యేకముగా అన్యాయము చేయకూడదని, దానితో దూరముండవలెనని మనతో ప్రతిజ్ఞ చేయించిరి. ప్రతి దుష్కార్యము అది చిన్నదైనను లేదా పెద్దదైనను దుష్కార్యమే. కాని కొన్ని దుష్కార్యములు ఎట్లుండుననగా అవి ఇతర దుష్కార్యములను కూడ పుట్టించును. ఇటువంటి దుష్కార్యములలో ఒక దుష్కార్యము అన్యాయము. అన్యాయము చేయు అలవాటు అనంతరం న్యాయములలో, కర్తవ్యములను నిర్వర్తించుటలో కూడ అన్యాయము చేయించును. కనుక అన్యాయము చేయువాడు అల్లాహ్ తాలా హక్కులు చెల్లించలేడు, ప్రజల హక్కులు కూడ చెల్లించలేదని అల్లాహ్ తాలా తెలిపెను. ఫలితముగా ఇటువంటి వ్యక్తి దుఆలను కూడ అల్లాహ్ తాలా ఆమోదించడు. ఆరాధకుడు అగుట ఒక వైపు ఉంచితే ఒక విశ్వాసి కూడ అనబడలేడు. తన హస్తము, నాలుకతో ఇతరులకు ఎలాంటి బాధ కలుగకూడదని ఒక ముస్లింకు అనివార్యమని మరో కథనములో కూడ గలదు.

ప్రతి మానవుని హక్కులు చెల్లించుట ఒక ముస్లిం కర్తవ్యము. ఈ హక్కును చెల్లించకపోవడంతో అతడు అన్యాయుడగును. అనంతరం ప్రతి అహ్మది జమాఅత్ వ్యవస్థను పాటించుట తప్పనిసరి. తమ బైఅత్ ప్రతిజ్ఞను పాటించుట కూడ అనివార్యము. తమ సర్వ శక్తులతో దానిని నిర్వర్తించుట తప్పనిసరి. తాను జమాఅత్ వ్యవస్థకు కట్టుబడి యుంటానని జమాఅత్ ప్రతి సభ్యుడు సమావేశములలో ప్రతిజ్ఞ చేయును. ఈ

ప్రతిజ్ఞ కూడ ఒక న్యాయము, దానిని నిర్వర్తించుట కూడ అనివార్యము. ఖిలాఫత్తో సంబంధము ఏర్పరచుకొని యుండును, విధేయత వహించునని కూడ ప్రతిజ్ఞ చేయుదురు. న్యాయములను నిర్వర్తించుటలో గుర్తుంచుకోవలసిన మరో విషయమేమనగా సంసార జీవితములో కూడ అమ్మాయి, అబ్బాయి వివాహ బంధములో ఒక్కటైనప్పుడు వారు కూడ ఒకరు మరొకరి కొరకు కొన్ని హక్కులు కలిగియుండురు, ఈ హక్కులను చెల్లించుట కూడ ఒక న్యాయము. ఈ విషయములో ఆహజ్రత్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఎంత వరకు ఉపదేశించినరనగా ఒక వ్యక్తి ఒక స్త్రీతో వివాహము చేసుకొని మెహర్ (కన్యాశుల్కము) నిశ్చయించి, చెల్లించనని మనసులో సంకల్పించుచో అతడు వ్యభిచారి అగును. తాను చెల్లించననే ఉద్దేశముతో ఒకరితో రుణము తీసుకొనువాడు దొంగ అగును. న్యాయపు ప్రమాణము ఎంత వరకు మనతో తీసుకపోవలెనని ఆహజ్రత్ సల్లల్లాహు అలైహి వసల్లం ఆశించిరో చూడగలరు. ఇంకా వారిట్లు గట్టిగా ఆదేశించిరి. ఒక ముస్లిం సోదరుడు అభిప్రాయము కోరినచో అతనికి సదుద్దేశముతో అభిప్రాయము ఇవ్వనివాడు అన్యాయము చేసినవాడగును. అనగా అన్ని విషయములను దృష్టిలో యుంచుకొని అభిప్రాయము తెలుపనిచో ఇది అన్యాయమగును.

కాని ఈ విషయములలో చాలా జాగ్రత్త అవసరమున్నది. హజ్రత్ మసీహ్ మౌహూద్ అలైహిస్సలాతు వస్సలాం న్యాయము చెల్లించుట, అన్యాయము నుండి దూరముండుట గురించి ఏ ప్రమాణమును మనలో చూడదలచిరో వారొక చోట ఇట్లు ఉపదేశించిరి. అన్యాయము, లంచము, ప్రతి అసమంజస కార్యము నుండి పశ్చత్తాపము పడని వ్యక్తి నా జమాఅత్లోని వ్యక్తి కాదు. ప్రతి భార్య తన భర్త, ప్రతి భర్త తన భార్యతో అన్యాయముగా వ్యవహరించువారు నా జమాఅత్లోని వారు కాదు. అల్లాహ్ తాలాను ఒంటరి అని నమ్మడంతో పాటు దేవుని ప్రాణుల పట్ల అన్యాయముగా వ్యవహరించకపోవడం తప్పనిసరి. తన సోదరుని హక్కును చెల్లించని వ్యక్తి అన్యాయముగా వ్యవహరించు వ్యక్తి లాఇలాహ ఇల్లాహ్ ను విశ్వసించినవాడనబడడు. పవిత్ర ఖురాన్లో అల్లాహ్ తాలా నిష్ఠాపరతను దుస్తులతో నామకరణం చేసెను. **లిబాసుత్తఖ్వా** అను పదము పవిత్ర ఖురాన్ పదము. ఇందులో గల సంజ్ఞ ఏమనగా ఆధ్యాత్మిక అందము నిష్ఠాపరతతోనే కలుగును. నిష్ఠాపరత ఏమనగా మానవుడు మొత్తం న్యాయములు, మొత్తం విశ్వాస ప్రతిజ్ఞలలో, ఇంకా ప్రజల న్యాయములు, హక్కులలో శక్తిమేర న్యాయముగా వ్యవహరించవలెను. అనగా వాటిలోని చిన్న చిన్న విషయములను కూడ సాధ్యమైనంత వరకు పాటించవలెను. న్యాయపు సూక్ష్మాతి సూక్ష్మ విషయములను అన్వేషించి వాటిని ఆచరించుటయే మనలను న్యాయము చెల్లించువారిగా చేయును. ఇందుకు మనము కృషి చేయవలెను. మనపై నున్న హక్కులన్నియు న్యాయములు. మనపై నున్న కర్తవ్యములన్నియు కూడ న్యాయములు. మనము అల్లాహ్ తాలా శుభములకు వారసులు కాదలచినచో వీటిని చెల్లించుట అనివార్యము.

ఈ రమజాన్లో ఒక వైపు తమ ఆరాధనల ప్రమాణమును పెంచుకొను, వాటిని శాశ్వతముగా అవలంబించు అనుగ్రహము మనకు కలిగించినట్లే మరో వైపు ఇతర ప్రవర్తనలు, హక్కుల ప్రమాణములను కూడ స్థాపించుచు వాటిని శాశ్వతముగా చేసుకొను అనుగ్రహము కలిగించుగాక! నేను చెప్పినట్లు ఈ విధముగానైనను జమాఅత్ సేవ చేయువారు మొదటగా గృహములలో కూడ, బయట కూడ తమ ఆదర్శములను నెలకొల్పవలసిన అవసరమున్నది. దుఆల గురించి నేను మరల గుర్తు చేయుచున్నాను. రమజాన్ మొదటి ఖుత్బాలో కూడ చెప్పియుంటిని. క్లుప్తముగా మరల ప్రస్తావింతును. జమాఅత్ అభివృద్ధి, శత్రువుల కుట్రల నుండి సురక్షితముగా యుండుటకు చాలా దుఆలు చేయుము. ఈ రోజులలో తమ కొరకు దుఆ చేయుచున్నట్లే ఇస్లాం విజయము కొరకు కూడ చాలా దుఆలు చేయుము. అల్లాహ్ తాలా మనందరిని ఇందుకు అనుగ్రహించుగాక! (ఆమీన్)